

दैनिक

लुम्बिनी

निजी क्षेत्रबाट निरन्तर प्रकाशित पहिलो राष्ट्रिय दैनिक

हामी बोलेर मात्र
होइन पुर्‍याएर छाड्छौं

तपाईंको अत्यन्तै जरूरी चिठी एवं पार्सलहरू
नेपाल लगायत भारत र विश्वका प्रमुख शहरहरूमा
पठाउनु परेमा हामीलाई सम्झनुहोस् ।

सुपर काइनेटिक
कुरियर्स सर्भिस

ट्राफिक चौक हिमालयन
बैंकको साइड (सुर्ख लाईफ इन्सोरेन्स भएको
भवन) फोन:- ०७१४८२५७१

वर्ष ३६ | अंक २०८ | बुटवल | २०८१ साउन १०, गते बिहीबार

नेपाल संवत्

११४४

Thursday July 25, 2024

पृष्ठ ४

मूल्य रु. ६ मात्र

Lumbini

लुम्बिनी प्रदेशसभाको १५ महिना

एउटा मात्रै कानून, सांसदलाई ३२ लाख भत्ता

कानून निर्माणको विषयमा जनताको हितभन्दा दलगत स्वार्थ, जनप्रतिनिधिको सेवा सुविधा बढाउने, फजूल खर्च गर्नेजस्ता विषयका विधेयकमा सत्ता पक्ष र प्रतिपक्ष एकजुट हुने गरेका छन् ।

टिआर शर्मा

बुटवल

संघीय होस् वा प्रदेशका दुवै संसदलाई कानून बनाउने थलोका रूपमा लिइन्छ । दुवै संसदको प्रमुख काम पुराना कानूनको सट्टा समयसपेक्ष कानूनहरू बनाएर सरकार-प्रशासन सञ्चालन सहज, छिटोछरितो बनाइ नागरिकलाई राहत अनि सुशासनको प्रत्याभूति दिने हो ।

तर, लुम्बिनी प्रदेशसभाको दोस्रो कार्यकालको १५ महिनाको अवधिमा हेर्दा सांसदहरू कानून बनाउनभन्दा सरकार फेरबदलमै केन्द्रित भएकाले कानून निर्माणको पक्ष निराशाजनक भएको देखिन्छ । २०७९ मंसिर ४ को प्रदेशसभाको दोस्रो चुनावयता २०८१ असार १ गतेसम्म प्रदेशसभाका ५१ वटा बैठक बसे । तर, अधिकांश बैठक सरकारबाट विधेयकको बिजनेस पाएर नभइ सरकार बनाउन र फेरबदल गर्न, सरकारको वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र बजेटका लागि मात्रै बसेका छन् ।

यो अवधिमा बसेका बैठकबाट जम्मा ४ वटा विधेयक पारित भएका छन् । तीमध्ये नागरिकसँग प्रत्यक्ष सम्बन्धित कानून एउटा पनि बनेको छैन । बनेको एउटा कानून पनि कर्मचारीसँग सम्बन्धित छ । त्यो हो- प्रदेश निजामती सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्त सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक । यो विधेयक मुख्यमन्त्री डिल्लीबहादुर चौधरीको पालामा गृहमन्त्री सन्तोष पाण्डेबाट पेश भएको हो ।

२०७९ चैत १५ गते पेश भएको स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न (अध्यादेशलाई प्रतिस्थापन गर्न) बनेको विधेयक पनि पारित भएको छ । सुरुमा प्रदेशसभा सचिवालयबाट फिर्ता भएको सो विधेयक पछि २०७९ चैत २३ गते पुनः पेश भई २०८० साउन १२ गते प्रदेश सभाबाट पारित भएको थियो । मुख्यमन्त्री लिला गिरीको पालामा स्वास्थ्यमन्त्री विष्णु पन्थीबाट यो विधेयक पेश भएको थियो । यो ऐनलाई संशोधन गरिएको मात्र हो । पहिलो प्रदेशसभाको कार्यकालमै तत्कालीन सामाजिक विकास मन्त्री सुदर्शन बरालले पेश गरेको विधेयक २०७६ बैशाख ८ गते पारित र सोही वर्षको जेठ १२ गते प्रमाणिकरण भएको थियो । पारित भएका बाँकी २ वटा विधेयक सरकारको बजेट खर्चसँग सम्बन्धित नियमित विधेयक हुन् ।

तीन महिना केही दिन सरकारको नेतृत्व गर्न पाएका माओवादी केन्द्रका नेता मुख्यमन्त्री जोखबहादुर महाराको कार्यकालमा उनैले पेश गरेको स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्त सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक प्रदेश मामिला समितिमा विचाराधीन छ ।

मुख्यमन्त्री लिला गिरीको पालामा उद्योगमन्त्री जानकीप्रसाद यादवले पेश गरेको औद्योगिक व्यवसायसम्बन्धी प्रचलित प्रदेश कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक, २०७९ प्रदेशसभाको अर्थ समितिमा विचाराधीन छ । यस्तै, तत्कालीन मुख्यमन्त्री लिला गिरीले पेश गरेको लुम्बिनी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको स्थापना, सञ्चालन तथा

व्यवस्थापन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक २०७९ प्रदेश सभाबाट फिर्ता भएको छ ।

क्र.सं.	विधेयकको नाम	प्रमाणिकरण मिति	कैफियत
१	स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक (अध्यादेशलाई प्रतिस्थापन गर्न बनेको विधेयक)		सचिवालय तर्फबाट
२	लुम्बिनी प्रशिक्षण प्रतिष्ठानको स्थापना, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक २०७९		सभाबाट फिर्ता
३	स्वास्थ्य संस्था स्थापना, सञ्चालन, नवीकरण तथा स्तरोन्नति ऐन, २०७६ लाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक	२०८०-४-१५	
४	औद्योगिक व्यवसायसम्बन्धी प्रचलित प्रदेश कानूनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक, २०७९	२०८०-०३-२२	अर्थ समितिमा विचाराधीन
५	प्रदेश सरकारको अर्थसम्बन्धी प्रस्तावलाई कार्यान्वयन गर्न बनेको विधेयक	२०८०-३-२८	
६	आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को सेवा र कार्यको लागि प्रदेश सञ्चित कोषबाट केही रकम विनियोजन र खर्च गर्ने सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको विधेयक	२०८०-३-२८	
७	प्रदेश निजामती सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्त सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक	२०८०-८-२१	
८	स्थानीय सेवाको गठन, सञ्चालन र सेवाका शर्त सम्बन्धमा व्यवस्थापन गर्न बनेको विधेयक		प्रदेश मामिला समितिमा विचाराधीन

गिरीद्वारा संसदीय दल नेताबाट राजीनामा

बुटवल । नेकपा एमाले लुम्बिनी संसदीय दलका नेता लिला गिरीले दल नेताबाट राजीनामा दिएका छन् । दलका उपनेता चेतनारायण आचार्यलाई पार्टी नेतृत्वले मुख्यमन्त्री बनाएपछि गिरी असन्तुष्ट भएका थिए । गिरीले सोमबार नै पार्टी अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीलाई राजीनामा पठाएको बताए ।

‘मैले अध्यक्षलाई राजीनामा पठाइसकेको छु, अध्यक्षले स्वीकृत गरेको मलाई जानकारी आएको छैन ।’-गिरीले भने । मुख्यमन्त्री नियुक्तिका सन्दर्भमा सोमबार बिहान मुख्यमन्त्रीमा दाबी पेश गर्न जान आफ्नो नाममा पत्र तयार हुँदै गर्दा महासचिव शंकर पोखरेलले प्रदेश अध्यक्ष राधाकुण्ड कंडेललाई फोन गर्दै गिरीको साटो आचार्यलाई मुख्यमन्त्री बनाउने निर्णय भएको जानकारी गराएपछि गिरीले आफूमाथि अन्याय र घात भएको भन्दै तत्कालै अध्यक्ष ओलीलाई फोन गरेर गुनासो गरेका थिए । तर ओलीले ‘यसपालीलाई यस्तै भयो’ भनेका थिए ।

अध्यक्ष ओलीको उत्तरबाट सन्तुष्ट नभएका गिरीले सोही दिन राजीनामा दिए पनि मुख्यमन्त्री आचार्यको शपथसम्म रोकिएर बुधबार मात्र राजीनामा दिएको विषयमा मुख खोलेका हुन् ।

पार्टीको औपचारिक निर्णय विना कुनै शीर्ष नेताले अन्तिम समयमा दल नेताको साटो उपनेतालाई मुख्यमन्त्री बनाउँदा इमान्दार नेता कार्यकर्तामाथि अन्याय भएकाले यस्ता प्रवृत्तिविरुद्ध र विधि प्रक्रियाका लागि पार्टीभित्र आवाज उठाइरहने गिरीले बताए । गिरी पोलिटब्युरो सदस्य हुन् भने मुख्यमन्त्री आचार्य केन्द्रीय सदस्य हुन् ।

लुम्बिनीमा मुख्यमन्त्रीसहित ९ मन्त्रीको शपथ

बुटवल । लुम्बिनीमा ९ सदस्यीय मन्त्रिपरिषद् गठन भएको छ । नवनिर्वात मुख्यमन्त्री र मन्त्रीहरूले प्रदेश प्रमुखको कार्यालय बुटवलमा शपथ ग्रहण गरेका छन् । मुख्यमन्त्री चेतनारायण आचार्यले एमाले र काग्रेसका चार/चार जना मन्त्रीहरूलाई नियुक्त गरी मन्त्रिपरिषद् गठन गरेका हुन् । मन्त्रीहरूको जिम्मेवारी तोकिएको छैन । साना दलहरूलाई पनि २ मन्त्रालय दिएर समेट्ने प्रयास भइरहेकाले केही दिनपछि मात्र जिम्मेवारी तोकिने मुख्यमन्त्री निकट श्रोतले बताएको छ । नेकपा एमालेबाट भूमिश्वर ढकाल, दिनेश पन्थी, खेमबहादुर सारु मगर र सीता शर्मा चौधरीले मन्त्रीको शपथ ग्रहण गरेका छन् ।

यसैगरी नेपाली काग्रेसबाट गुल्मीका धनेन्द्र कार्की, प्यूठानका सरोज थापा (रोज राणा), दाङका

प्रचण्डविक्रम न्यौपाने र बाँकेका बादशाह कुर्मिले मन्त्री पदको शपथ ग्रहण गरेका छन् । काग्रेसबाट प्रमुख सचेतक जन्मजय तिमिल्सेनाको नेतृत्वमा सरकारमा जाने तयारी भए पनि अन्तिममा उनी मन्त्री भएनन् । मन्त्री चयनप्रति काग्रेसभित्रको असन्तुष्टी सतहमा आएको छ ।

प्रदेश सभापति अमरसिंह पुनले प्रदेश समितिसँग सल्लाह छलफल नै नगरी संस्थापन पक्षले एकलौटी मन्त्रीहरू चयन गरेको भन्दै प्रदेशको औचित्य नभएकाले खारेज गर्नुपर्ने बताए ।

सचेतक निमा गिरीले काग्रेसबाट मन्त्रिमण्डल मिलाविहीन भएको भन्दै असन्तुष्टी जनाइन् । आधा बढी जनसंख्या भएको महिला वर्गलाई पार्टीले मन्त्री छनोटमा उपेक्षा गरेको उनको गुनासो छ ।

शिक्षक आवश्यकता

विज्ञापन नं. ०१ (०८१/०८२)

प्रथम पटक प्रकाशित मिति: २०८१/०८/०४

यस क्याम्पसको क्याम्पस सेवा आयोगको मिति २०८१/०४/०८ गतेको निर्णय अनुसार तपसिलका संकाय, पद र पद संख्यामा पदपूर्ति गर्नुपर्ने भएकाले योग्यता पुगेका नेपाली नागरिकहरूबाट दरखास्त आह्वान गरिन्छ ।

तपसिल

संकाय	पद	न्यूनतम शैक्षिक योग्यता	संख्या
व्यवस्थापन	Full-Time Coordinator (MBS- Morning Shift, BBA- Day Shift)	Master Degree in Management (Second Division)	१

प्राथमिकता : माथिल्लो योग्यता र अनुभव

अतिरिक्त योग्यता : अंग्रेजी भाषा र कम्प्युटर सीप ।

उमेर : विज्ञापनको अन्तिम मिति सम्म ४० वर्ष ननाघेको ।

सेवा सुविधा : आकर्षक तलब र भत्ता (आपसी सम्भद्ररीमा) ।

छनौट प्रक्रिया : कक्षा अवलोकन, संक्षिप्त कार्ययोजना प्रस्तुति र अन्तर्वार्ता ।

दरखास्त दस्तुर : रु १,०००। (रु. एक हजार मात्र)

दरखास्त दिने अन्तिम मिति : २०८१/०४/२३ गते बिहान १२ बजे सम्म ।

सम्पर्क मिति र समय : २०८१/०४/२४ बिहान १२ बजे सम्म ।

थप जानकारीको लागि

महाकवि देवकोटा क्याम्पस

क्याम्पस सेवा आयोग

सुनवल, नवलपरासी, नेपाल

फोन: ०७८-५७००४९, ९८५७०४६०४९

इमेल: mdcampus60@gmail.com, info@mdc.edu.np वेबसाइट: www.mdc.edu.np

सम्पादकीय

प्रदेश सरकारप्रति अपेक्षा

लुम्बिनी प्रदेशको मुख्यमन्त्रीमा नियुक्त एमाले संसदीय दलका उपनेता चेतनारायण आचार्यले सपथ लिएर कार्यभार सम्हालेका छन् । उनीसँगै एमाले-कांग्रेसका चार-चार मन्त्रीले पनि सपथ लिए । कांग्रेस-एमाले गठबन्धनबाटै बहुमत पुगेपछि सरकार गठनका लागि साना दलको बार्गेनिङ गर्ने बाटो बन्द भएको छ । मुख्य दुई दल मिल्दा राजनैतिक स्थायित्व हुने आशा पलाएको छ ।

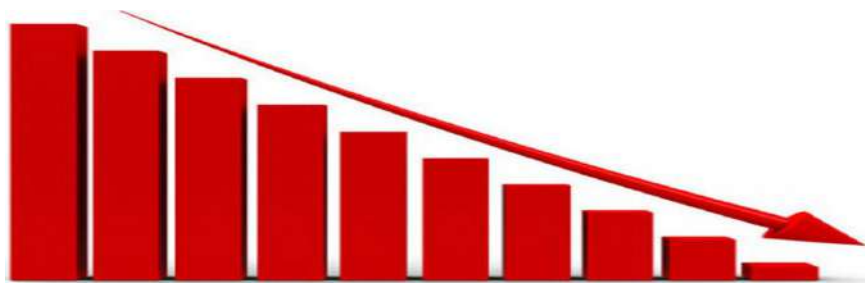
प्रदेश सरकारको दोस्रो कार्यकालको दुई वर्ष चल्दै गर्दा चार जना मुख्यमन्त्री भइसकेका छन् । छिटो–छिटो सरकार फेरिने प्रवृत्तिले प्रदेश संरचनाप्रति वितृष्णा जागेको छ । कांग्रेस-एमालेबीच बाँकी अर्वाधि आधा-आधा समय सरकार चलाउने सहमति भएकाले सहमति कार्यान्वयन गर्दै सरकारको कामलाई नतिजामुखी बनाउन प्राथमिकता दिनुपर्छ । बजेट खर्च नहुने प्रवृत्ति मौलाएकोले यो सरकारको पहिलो प्राथमिकता पुँजीगत खर्च बढाउन योजना बनाएर अधि बढ्नुपर्छ । त्यसैगरी, संघीयता कार्यान्वयनसँग सम्बन्धित महत्वपूर्ण कानुन नबन्दा प्रदेशमा दरबन्दीअनुसार कर्मचारी पूर्ति हुन सकेको छैन । दरबन्दीअनुसार कर्मचारीको अभावमा प्रदेशले नतिजा दिन सकेको छैन । संघीयता कार्यान्वयनका लागि संघीय सरकारले बनाउनुपर्ने कानुन बनाउन प्रदेश सरकारहरूले दबाब श्रृजना गर्न सक्छन् । संघीयता कार्यान्वयनका लागि बन्नुपर्ने कानुन बन्दा संविधानको पनि कार्यान्वयन हुने भएकाले प्रधानमन्त्री नै यस बारेमा गम्भीर रहेका छन् । प्रदेश संरचना विफल भए संविधान असफल हुने र व्यवस्थाप्रति नै प्रश्न उठ्ने भएकाले पनि व्यवस्था र संविधान जोगाउन सबै जिम्मेवार भएर अधि बढ्नुको विकल्प छैन ।

प्रदेश सरकारको आफ्नै आमदानी पर्याप्त छैन । संघीय सरकारको अनुदानका भरमा चलेको सरकारलाई मितव्ययी ढंगले चलाउन सक्दा नै नतिजामुखी काम देखिनसक्छ । संस्थापक मुख्यमन्त्री शंकर पोखरेलले पहिले ६ वटा र पछि ९ वटा मन्त्रालयबाट काम चलाएका थिए । पछि कुलप्रसाद केसी मुख्यमन्त्री हुँदा मन्त्रालयको संख्या १३ पुग्यो । राज्यमन्त्रीसहित १७ सदस्यीय मन्त्रिमण्डल गठन भयो । पछि लिला गिरी मुख्यमन्त्री हुँदा मन्त्रालयको संख्या घटाएर १० बनाइयो । मन्त्रालय बढाएर भागबण्डा पुर्‍याउने र खर्च बढाउने काम गलत छ । मुख्य दुई दल मिलेकाले मन्त्रालयको संख्या घट्ने अपेक्षा थियो, तर घटाइएन् । अब प्राथमिकता निर्धारण गरेर जनअपेक्षा पूरा गर्न प्राथमिकता दिनुपर्छ ।

एमाले-कांग्रेसभित्रको अन्तरविरोध व्यवस्थापनले पनि सरकारको काम प्रभावकारी बनाउन बल पुर्‍याउँछ । तसर्थ, आन्तरिक मतभेद र विवादलाई साम्य पारेर सरकारको कामलाई प्रभावकारी बनाउँदा समाजमा बढ्दो निराशा चिर्न सकिन्छ । ठूला दल मिल्दा समेत केही हुन सकेन भन्ने टिप्पणी हुने अवस्था आयो भने त्यसको असर गम्भीर पर्ने भएकाले बेलैमा हेक्का राख्नुपर्छ ।

नेप्से परिसूचक २७

अङ्कले घट्यो

काठमाडौँ । यो सता लगातार उकालो लागेको नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से) परिसूचकमा बुधबार दोहोरो अङ्कको गिरावट देखिएको छ भने कारोबार रकम उच्च देखिएको छ ।

नेप्से परिसूचक २७ दशमलव ३२ अङ्कले घटेर दुई हजार पाँच सय ३६ दशमलव ११ को विन्दुमा कायम भएको हो । तीन सय ११ कम्पनीको चार करोड सात लाख ४७ हजार दुई सय २६ किता शेयर एक लाख ८८ हजार आठ सय ६५ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु १६ अर्ब २० करोड ८५ लाख ७७ हजार तीन सय १४ बराबरको कारोबार भएको छ ।

कारोबारमा वित्त समूह एक दशमलव १६ र होटल तथा पर्यटन समूह शून्य दशमलव १३ प्रतिशतले बढेको छ भने अरु सबै समूहको उपसूचक घटेको छ । सबैभन्दा धेरै व्यापार समूहको उपसूचक तीन दशमलव ०९ प्रतिशतले घटेको छ ।

बैंकिङ एक दशमलव २१, विकास बैंक शून्य दशमलव ५६, जलविद्युत् एक दशमलव ५७, लगानी

शून्य दशमलव ८३, जीवन बीमा शून्य दशमलव ३१, उत्पादन तथा प्रशोधन एक दशमलव २४ र लघुवित्त एक दशमलव २४ प्रतिशतले घटेको छ । त्यस्तै, म्युचुअल फन्ड शून्य दशमलव ७६, निर्जीवन बिमा शून्य दशमलव १४ र अन्य समूह एक दशमलव ९० प्रतिशतले घटेको छ ।

बोर्टलर्स नेपाल (तराई) लिमिटेड र एसियन हाईड्रोपावर लिमिटेडको शेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ । सबैभन्दा धेरै गुमाउनेमा भने चिर्खुवा हाईड्रोपावर लिमिटेडको शेयर मूल्य सात दशमलव ७९ प्रतिशतले घटेको छ ।

कारोबार रकमका आधारमा सबैभन्दा धेरै हिमालयन रिइन्स्योरेन्स लिमिटेडको रु ३६ करोड सात लाख ४६ हजार चार सय ५२ बराबरको कारोबार भएको छ । कारोबार भएका शेयर संख्याका आधारमा भने अपर तामाकोशी हाईड्रोपावर लिमिटेडको १३ लाख ७६ हजार सात सय ९४ किता शेयर किनबेच भएको छ ।

२०८१ साउन १०, गते बिहीबार

Thursday July 25, 2024

फाइल खोल्ने प्रतिस्पर्धामा सामर्थ्यको प्रश्न

बालकृष्ण मैनाली

नेपाली राजनीतिले यहाँसम्म फड्को मारेर आइपुगेको अवस्थामा पनि देशको कुनै दलको सरकारले आफ्नो राजनीतिक र आन्तरिक द्वन्द्व जे भए पनि यी मामिलामा दृढतापूर्वक जुध्न सक्नुपर्दथ्यो । प्रत्येक देशको नागरिकले यति न्यून अपेक्षा गर्नु कुनै ठूलो अपेक्षा हुँदै होइन । जब खारिएका नेताहरूले नै चाटुककार र बिचौलियाहरूका अपेक्षालाई सामान्य जनताको अपेक्षा ठान्ने गरेका कारण कुनै पनि दलको सरकारले गति लिने सक्दैन । सरकार गठन हुन नपाई सरकारमाथिको विश्वास पटक-पटक जनस्तरबाट खस्किनु भनेको यस्तै-यस्तै कारणले हो । यस्ता कुरा जतिपटक उठाउँदा पनि कुनै दलका नेतृत्वले बुझ्ने चाहेका छैनन् वा बुझेर पनि बुझ्न पचाइरहेका छन् । जनताबाट विश्वास खस्किन थाल्नु भनेको सरकार मात्र असफल हुने होइन, जुन दलको हैसियत बोकेर सरकारमा प्रतिनिधित्व गरेको हो सो दलको हैसियत पनि खस्किनु हो । नेकपा होस् वा एमाले, माओवादी होस् वा जसपा, कांग्रेस होस् वा अन्य नयाँ दल नै किन नहुन्, जनताको मतलाई धोका दिनेबित्तिकै पुनै बाटो यही नै हो ।

वास्तवमा निर्वाचन एउटा यस्तो प्रक्रिया हो, जसले सकेसम्म क्षमता र योग्य व्यक्तिलाई आफ्नो प्रतिनिधि छनौट गर्ने अवसर मतदातालाई प्रदान गरेको हुन्छ । त्योभन्दा बेसी अरु केही होइन । यदाकदा आफूले गुलत व्यक्त छनौट गरेकोमा नेपाली मतदाताहरू आफू यो मामिलामा चुकेको अनुभूति भएको कुरा अभिव्यक्त गर्ने गर्दछन् । यस किसिमको सोच मतदाताहरूमा पलाउनु भनेको भविष्यमा हुने निर्वाचनको लागि सशक्त मतदाताको रूपमा तयार भएको सन्देश दिन्छ भने अब त्यस्ता मतदाताहरू एक बोतल वियर र दुई टुक्रा मासुमा पक्कै लोभिने छैनन् भन्ने संकेत पनि हो । आगामी ८४ को निर्वाचनमा थुप्रै मतदाताले यो कुरालाई आत्मसात् गर्नेछन् ।

धेरै वर्षदेखि उपचारविहीन राजनीतिका कारण दुःखमा पीडित बनिरहेका जनजनमाथि पुनः यो वा त्यो नामको राजनीतिक दुष्कृति र पीडाहरूले थप धर गर्दै लगिरहेकोमा कतै विमति छैन । देशलाई धेरै वर्षदेखि जटिल खालका राजनीतिक रोगहरूले आक्रमण गर्दै आइरहेको कुरामा जनजन अनभिज्ञ छैनन् ।

यस परिवेशमा हाम्रो देशले कहिले काँचुली फेर्ने हो ? यसको कुनै ठुंगो छैन । स्थानीय निर्वाचन र संघीय निर्वाचन सफल भए तापनि यसले देशमा रहेको बेथितिलाई टुंग्याउने जमर्को गर्न सकेको छैन । निर्वाचन अवधिमा भएका र गरिएका प्रचारप्रसारलाई हेर्दा र अनुभूति गर्दा प्रत्येक उम्मेदवारहरूका भनाइ कसैको भन्दा कसैको पनि कम थिएन । स्थानीय निर्वाचनमा बालेन, गोपी र हर्षसमका चर्चाहरू व्यापकरूपमा चुलिएका थिए भने संघमा रवि लामिछाने र तिनको राष्ट्रिय स्वतन्त्र पार्टीको चर्चा पनि व्यापकरूपमा चुलिएको थियो । विडम्बना, निर्वाचनताका चुलिएको चर्चा र निर्वाचनपश्चात् विजयी हुन पुगेका तिनै

उम्मेदवारहरूको चर्चामा अहिले व्यापक फरकपनबाट चर्चाहरू चलन थालेका छन् । त्यो बेला चुलिएका चर्चाहरू वर्तमानमा आएर नकारात्मक आलोचनामार्फत् टीकाटिप्पणी हुन थालेका छन् ।

पछिल्लोपटक भएको सबै तहको निर्वाचनमा एउटा महत्वपूर्ण विशेषता के रहन पुग्यो भने, आम मतदाताले उत्साहका साथ निर्वाचनमा भाग लिएर आफ्नो मताधिकार प्रयोग गर्दा आफूले मन पराएका दलहरूका प्रतिनिधिहरूलाई मात्र छनौट गरेरन्, दलहरूका क्रियाकलापले वाकविवक भएका कारण एकातिर सामान्यरूपमा आफूसँग दैनिकरूपमा भिजेका सक्षम, योग्य र इमानदार छवि बनाएका केही स्वतन्त्र उम्मेदवारहरूलाई पनि आफ्नो मतमार्फत् महानगपालिका प्रमुख, उपप्रमुख, नगरपालिका प्रमुख, उपप्रमुखलगायत वडाध्यक्ष र सदस्यहरूमा छनौट गरेर जिम्मेवारी सुम्पेको अनुभूति भएको थियो ।

अर्कोतिर संघीय र प्रदेश तहको निर्वाचनमा प्रदेश तह खारेज गरौं भन्दै माग राख्ने व्यक्तिहरू पनि छानिएर प्रदेश खारेजीको माग प्रदेश संसद्को बैठकमा उठाउने र प्रस्तावसमेत गर्ने उद्देश्यसहित निर्वाचित भएका थिए । निर्वाचनको यो सुखद पक्ष थियो । जुन निकाय जनजनलाई आवश्यक छैन भन्ने कुरा उठिरहेको छ, त्यही निकायमा चुनिए, चुनिएकै निकायको विघटनको लागि चुनिएकै निकायमा मत वा प्रस्ताव राख्न पाउने अवस्था सिर्जना हुन जानु भनेको सवैधानिक विशेषता थियो ।

बदलैदो परिस्थितिमा योग्य र सक्षम व्यक्ति चाहे त्यो स्वतन्त्रबाट विजयी भएको होस् वा दलको प्रतिनिधिबाट, तिनीहरूबाट हुने प्रत्येक जनहितका कामहरूलाई साथ र सहयोग गर्न हिचकिचाउनुहुन्न र साथसाथै निर्वाचित भएपछि पनि जो जनहितविरोधी कार्यतिर अग्रसर हुन खोज्छ, त्यसलाई समयमै कानुनी कठघरामा उभ्याउन पनि प्रत्येक मतदाता र जनजनको कर्तव्य हुनेछ । राजनीतिक दृष्टिकोण, सिद्धान्त, व्यवहार र अपनाइने रणनीतिहरू दल र सरकारपिच्छै फरक-फरक हुन सक्ता । रोजगारी, शिक्षा, स्वास्थ्य, बाटोघाटो आदिलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्नु प्रत्येक सरकारको कर्तव्य र दायित्व हो ।

नेपाली राजनीतिले यहाँसम्म फड्को मारेर आइपुगेको अवस्थामा पनि देशको कुनै दलको सरकारले आफ्नो राजनीतिक र आन्तरिक द्वन्द्व जे भए पनि यी मामिलामा दृढतापूर्वक जुध्न सक्नुपर्दथ्यो । प्रत्येक देशको नागरिकले यति न्यून अपेक्षा गर्नु कुनै ठूलो अपेक्षा हुँदै होइन । जब खारिएका नेताहरूले नै चाटुककार र बिचौलियाहरूका अपेक्षालाई सामान्य जनताको अपेक्षा ठान्ने गरेका कारण कुनै पनि दलको सरकारले गति लिने सक्दैन । सरकार गठन हुन नपाई सरकारमाथिको विश्वास पटक-पटक जनस्तरबाट खस्किनु भनेको यस्तै-यस्तै कारणले हो । यस्ता कुरा जतिपटक उठाउँदा पनि कुनै दलका नेतृत्वले बुझ्ने चाहेका छैनन् वा बुझेर पनि बुझ्न पचाइरहेका छन् । जनताबाट विश्वास खस्किन थाल्नु भनेको सरकार मात्र असफल हुने होइन, जुन दलको हैसियत बोकेर सरकारमा प्रतिनिधित्व गरेको हो सो दलको हैसियत पनि खस्किनु हो । नेकपा होस् वा एमाले, माओवादी होस् वा जसपा, कांग्रेस होस् वा अन्य नयाँ दल र अब थपिएका स्वतन्त्र नै किन नहुन्, जनताको मत र विश्वासलाई धोका दिनेबित्तिकै पुनै बाटो यही नै हो ।

वास्तवमा निर्वाचन एउटा यस्तो प्रक्रिया हो, जसले सकेसम्म क्षमता र योग्य व्यक्तिलाई आफ्नो प्रतिनिधि छनौट गर्ने अवसर मतदातालाई प्रदान गरेको हुन्छ । त्योभन्दा बेसी अरु केही होइन । यदाकदा आफूले गुलत व्यक्त छनौट गरेकोमा नेपाली मतदाताहरू आफू यो मामिलामा चुकेको अनुभूति भएको कुरा अभिव्यक्त गर्ने गर्दछन् । यस किसिमको सोच मतदाताहरूमा पलाउनु भनेको भविष्यमा हुने निर्वाचनको लागि सशक्त मतदाताको रूपमा तयार भएको सन्देश दिन्छ भने अब त्यस्ता मतदाताहरू एक बोतल वियर र दुई टुक्रा मासुमा पक्कै लोभिने छैनन् भन्ने संकेत पनि हो । आगामी ८४ को निर्वाचनमा थुप्रै मतदाताले यो कुरालाई आत्मसात् गर्नेछन् ।

निर्वाचनपश्चात् एक-अर्काको सहयोगविना न त कसैले सेवा सहज बनाउन सक्छ, न ग्रहण गर्न सक्छ । सेवा प्रवाह र सेवा उपभोक्ताबीचको समिश्रणले सरकार र नागरिकको सम्बन्ध थप उचाइमा पुग्न जान्छ । छनौट हुन पुगेका जनप्रतिनिधि र दलहरूले जनता र देशमा देखा परेका समस्याको समाधानको लागि कसरी सम्बोधन गर्छन् भन्ने विषय महत्वपूर्ण हो । तथापि यो त्यसमा देश अधि बढ्न खोजेको प्रतीत हुँदैन । अब लोकतन्त्रमाथि कुठाराघात वा लोकतन्त्रविरोधी कार्य हुन लागेमा खबरदारी गर्नु आफ्नो कर्तव्योभित्र परिसकेको छ भने कुरा प्रत्येक मतदाताले पनि स्मरण गर्नु र सोहीअनुसार आवश्यक कदम चाल्न आवश्यक भइसकेको छ । निर्वाचित उम्मेदवारहरूले सही सम्बोधन गर्न नसकेको अवस्थामा पनि मतदाताले आँखामा पट्टी बाँधेर गन बस्ने हो भने बेथिति कायम राख्ने सवालमा दलीय नेतृत्वहरूको मनोबलमा थप वृद्धि हुन जान्छ ।

निर्वाचनपश्चात् समन-समयमा गठन भएका सरकारभित्र

गुट-उपगुटको चलखेल अनि भाग तानातानको माहोलले दर्गा बलियो सरकारको परिकल्पनाले भूर्तरूप लिने सकेन । अहिले भर्खरै दुई ठूला दलको मिलेमतोको सरकारले कस्तो किसिमको सम्बोधन गर्ला ? केही दिनपछि जनजनले जानकारी पाउने नै छन् । वर्तमानमा देखिएको कथित एकता कुनै पनि बेला स्वार्थ बाभिर्नासाथ टुट्न सक्ने अवस्थामा पुगेको जानकारीहरू बताउँछन् । तथापि यो भनाइलाई मिलेका दुई दलले मिथ्या साबित गर्न सके भने उनीहरूले गर्ने राजनीति सुधारोन्मुखतिर अग्रसर भएको जनजनले मान्नेछन्, अन्यथा जो जुन दलको मन्त्री वा प्रधानमन्त्री भए पनि कालगालै बन्द पाक्नो हर्ष न बिस्मातको उखान चरितार्थ हुनुबाहेक अन्य विकल्प तत्काल देखिँदैन ।

भ्रष्टाचारले नगाँजेको र नछोएको क्षेत्र कतै छैन । पलपलमा भ्रष्टाचाररूपी राक्षसले जनताको निद्रा खाएको छ । नीतिगत भ्रष्टाचारको भन्न कहाली लाग्दो रूप बाहिर आएको छ । यसबारेमा कति स्थानीयलाई त थाहा नै हुँदैन । देशमा भएका प्रचलित कानुनहरू कानुन विपरीत कार्य गर्नेहरूलाई दण्डित गर्न बनेका त हुन् । तर विडम्बना, दण्डित गर्न बनेका कानुनहरूकै छिद्रमा टेकेर प्रत्यक्ष र नीतिगत भ्रष्टाचारमा चुलुलमसँग देशलाई ढुबाइएको छ । जसलाई सम्बोधन गर्न ज्यादै ढिला भइसकेको छ । पछिल्लोपटक खबरबजारमा आइरहेको भ्रष्टाचारविरुद्धको कार्बाही सम्बन्धको खबरले वर्तमानमा अछिद्यार अलि गर्माएको हो कि भन्ने महसुस गराएको भए तापनि अछिद्यारले जुन रूपको उचाइ लिनुपर्ने हो, त्यो लिन सकेको छैन । के कुरा साँचो हो भने, राजनीतिक दृष्टिकोण, सिद्धान्त, व्यवहार र अपनाइने रणनीतिहरू दल र सरकारपिच्छै फरक-फरक हुन सक्तान् । यो कुरामा जनजन प्रस्ट छन् । राजनीतिक दलहरूबीच यी कुराहरूमा जे-जस्तो फरक भए पनि रोजगारी, शिक्षा, स्वास्थ्य, बाटोघाटो आदिलाई पहिलो प्राथमिकतामा राख्नु प्रत्येक सरकारको कर्तव्य र दायित्व हो ।

नेपाली राजनीतिले यहाँसम्म फड्को मारेर आइपुगेको अवस्थामा पनि देशको कुनै दलको सरकारले आफ्नो राजनीतिक र आन्तरिक द्वन्द्व जे भए पनि यी मामिलामा दृढतापूर्वक जुध्न सक्नुपर्दथ्यो । प्रत्येक देशको नागरिकले यति न्यून अपेक्षा गर्नु कुनै ठूलो अपेक्षा हुँदै होइन । जब खारिएका नेताहरूले नै चाटुककार र बिचौलियाहरूका अपेक्षालाई सामान्य जनताको अपेक्षा ठान्ने गरेका कारण कुनै पनि दलको सरकारले गति लिने सक्दैन । सरकार गठन हुन नपाई सरकारमाथिको विश्वास पटक-पटक जनस्तरबाट खस्किनु भनेको यस्तै-यस्तै कारणले हो । यस्ता कुरा जतिपटक उठाउँदा पनि कुनै दलका नेतृत्वले बुझ्ने चाहेका छैनन् वा बुझेर पनि बुझ्न पचाइरहेका छन् । जनताबाट विश्वास खस्किन थाल्नु भनेको सरकार मात्र असफल हुने होइन, जुन दलको हैसियत बोकेर सरकारमा प्रतिनिधित्व गरेको हो सो दलको हैसियत पनि खस्किनु हो । एमाले, माओवादी, जसपा, कांग्रेस वा अन्य नयाँ दल र अब थपिएका स्वतन्त्र नै किन नहुन्, जनताको मत र विश्वासलाई धोका दिनेबित्तिकै जनताले अन्य विकल्पको बारेमा सोच्न बाध्य भइहाल्छन्, जुन अनुचित पनि होइन । पछिल्लोपटक ढिलै भए पनि भ्रष्टाचारका फाइल खोल्ने कुरालाई बढो जोडतोडले उठाइएको छ । केही खुलेका र केही खुल्ने क्रममा रहेको दाबी पूर्ववर्ती सरकारका केही सदस्यले गरेकै हुन् । त्यो कुरालाई होइन नै भन्न सक्ने अवस्थामा जनजन छैनन् । केही भ्रष्टाचारका फाइल खोलिएको र केही खुल्ने क्रममा रहेको कारण आफ्नो सरकार ढालिएको दाबी भर्खै प्रधानमन्त्री पदबाट हटेका प्रचण्डको रहेको छ । संसदमै उनले अगाडि गोला मुसारेर, पछाडिबाट मुक्का हानेर सरकार ढालेको भन्दै वर्तमान प्रधानमन्त्री केपी ओलीलाई आरोप लगाएका छन् ।

ओलीबाट त्यो आरोपको प्रतिवाद यो आलेख तयार पार्दासम्म भएको छैन । चतुर राजनीतिक खेलाडी ओलीले पक्कै त्यो आरोपलाई मिथ्या साबित गर्ने प्रयास गर्नेछन् । यी सबै प्रदेओहरूका समय-समयमा खेलिने, बोलिने र फर्काँकिने राजनीतिक गोटीहरू हुन् । सरकार फेरबदलमा माहिर मानिएका सबै पुराना राजनीतिक दलका एक-एक कर्तुतहरू जनजनको मनमस्तिष्कमा पसिसकेका छन् ।

अब साँच्चै वर्तमान गठबन्धनको सरकार जो भन्दै दुई तिहाइकै आसपासमा छ, के भ्रष्टाचारीहरूको फाइल खुल्ने र खोलाउने कुरामा पूर्ववर्ती सरकारसँग प्रतिस्पर्धा गर्न सामर्थ्य राख्छ त ? यदि राख्छ भने पूर्ववर्ती सरकारले उठाउन खोजेका फाइललाई निरन्तरता दिने जमर्को गर्दै थप अन्य फाइलहरू पनि खोलेर जनजनलाई प्रमाणसहितको विश्वास दिलाउन सक्छ त ? यदि सके भने उनीहरू आफैंले उद्घोष गरेको 'देशलाई नयाँ शिराबाट सम्बोधन गर्नुपर्छ' भन्ने वाक्यको महत्त्व रहन्थ्यो भने जनजनको बुझाइ छ । समाचारपत्रबाट

बच्चालाई किन ज्वरो आउँछ ?

ज्वरो बच्चाहरूमा सबैभन्दा लगातार देखिने लक्षणहरूमध्ये एक हो र आमाबाबुको चिन्ताको लागि एक सामान्य विषय हो । यसका लागि अधिभावकहरू बारम्बार अस्पताल तथा क्लिनिक धाइरहनुपर्ने हुन्छ । नियमित खोपको सुरुवातसँगै गम्भीर संक्रमणको दर घटेको छ, तर ज्वरो प्रयोगशालामा जाँच र अस्पताल भर्ना हुने एक प्रमुख कारण बनिरहन्छ ।

यसबाहेक ज्वरोको लागि नेपालमा क्लिनिक वा अस्पतालमा पारामिटामोल र एन्टिबायोटिक्स जस्ता औषधिहरू बच्चाहरूलाई सबैभन्दा बढी दिइन्छन् । जबकि ज्वरो आएको बच्चाहरू प्रायजसो आफैं निको हुने खालको भाइरल रोग हुन्छ भने केहीमा गम्भीर संक्रमणको जोखिम हुन सक्छ । बच्चाहरूमा हुने ज्वरो र वयस्कहरूमा हुने ज्वरो क्लिनिकल परीक्षणमा धेरै फरक पाइन्छ । श्वास-प्रश्वास, रातको प्रवाह र बच्चाको हाउभाउको स्तर विरामको सही मूल्यांकनको लागि महत्वपूर्ण हुन्छ ।

बच्चाहरूमा ज्वरोको सबैभन्दा साधारण कारणहरू आफैं निको हुने भाइरल संक्रमण (सामान्य रुघा, इन्फ्लुएन्जा, पेन्टको संक्रमण) र जटिल जीवाणु संक्रमण जस्तै: कानको संक्रमण, पाँटी संक्रमण हो । ज्वरोको ढाँचाले अन्तर्निहित कारकतत्वको संकेत गर्न सक्छ । भाइरल संक्रमण सामान्यतया एक हप्तामा निको हुन्छ । जबकि ब्याक्टेरिया संक्रमण एन्टिबायोटिक्सको प्रयोगपछि निको हुन्छ ।

बच्चाहरूको अनुहार रातो हुने, आँखा रिसलो हुने वा

शारीरिक कम्पन हुने लक्षण देखिन सक्छ । आमा-बुबाले कि बच्चा धेरै बिरामी वा पहिलो भएको र खाना खान नमान्ने बताउँछन् । मुटुको धड्कनमा परिवर्तन, श्वास-प्रश्वासको दरमा वृद्धि आदि लक्षण देखिन्छन् । गम्भीर जीवाणुको संक्रमण, नवजात शिशुहरूमा र ज्वरोसँग आउने शिशुहरूमा, ७ प्रतिशतदेखि १३ प्रतिशतमा हुन्छ। एसबीआईको सबैभन्दा सामान्य कारण मृत्पत्र संक्रमण, रातमा ब्याक्टेरियाको संक्रमण र केहीमा दिमागको संक्रमण (मेनेन्जाइटिस) हो ।

सामान्यतया ज्वरो अधिभावकमा एक चिन्ताको विषय हो तर अन्यथा स्वस्थ बच्चामा आत्म-सीमित रोगको लागि शरीरको तापमान सामान्यमा फिर्ता ल्याउनको लागि मात्र ज्वरोको उपचार जरूरी छैन । ज्वरो सामान्यतया अनुकूल प्रतिक्रिया हो र केवल चयन गरिएका बच्चाहरूमा मात्र उपचार गरिनुपर्छ र ज्वरोको मामलामा प्रत्येक बिरामी बच्चालाई फरक रूपमा हेर्नुपर्छ ।

स्वास्थ्य खबरबाट

સો.9847324755,9804406297

